

De positie van het RMC in het Sociaal Domein

De jeugdwerkloosheid loopt op en zal naar verwachting nog verder stijgen. Vooral jongeren zonder diploma zijn kwetsbaar door de afnemende werkgelegenheid. Jongeren hebben vaker een flexibel contract en werken veel in de sectoren die hard zijn getroffen door de coronacrisis, zoals de horeca. Een hoge jeugdwerkloosheid is zowel een maatschappelijk als financieel probleem. Een stevig beleid en goede samenwerking is nodig om zowel voortijdig schoolverlaten te voorkomen alsmede een goede doorstroom naar de arbeidsmarkt te bewerkstelligen. Het Regionaal Coördinatiepunt Voortijdig Schoolverlaten (RMC) kan hierin een sleutelrol innemen.

In deze publicatie gaan we daarom in op de positie van het RMC in het sociaal domein. De projectleiders van Ingrado hebben RMC-coördinatoren de volgende vraag gesteld:

Op welke manier kan het RMC het beste samenwerken in het Sociaal Domein en haar positie innemen om een goede regionale (preventieve) aanpak te realiseren om voortijdig schoolverlaten en jeugdwerkloosheid tegen te gaan?

Wat vind je in deze notitie?

- een korte toelichting op wat het RMC nu precies is;
- een uitgebreid antwoord op de vraag hierboven;
- een toelichting op de taakstelling van het RMC en haar betekenis voor de aanpalende domeinen arbeid en zorg.;
- een beschrijving van de vier meest voorkomende posities van het RMC in het Sociaal Domein;
- een blik op de toekomst en een advies om te zorgen dat deze generatie jongeren door de coronacrisis niet buiten de boot valt.

Wat is het RMC?

Het RMC zorgt voor een sluitende melding en registratie van alle jongeren tussen de 18 en 23 jaar¹ die niet op school zitten en nog geen startkwalificatie hebben behaald. Een startkwalificatie is minimaal een mbo 2, havo- of vwo-diploma. Jongeren die voortijdig zijn uitgevallen worden door het RMC benaderd en terug naar school of naar (leer)werk begeleid. Verder monitort het RMC jongeren van het praktijk-, speciaal- en entreeonderwijs en maakt afspraken met ketenpartners over ondersteuning naar opleiding, (leer)werk of dagbesteding. Ook heeft het RMC de verantwoordelijkheid om elke vier jaar samen met scholen en organisaties een regionaal programma voortijdig schoolverlaten op te stellen met daarin maatregelen om voortijdig schoolverlaten te voorkomen en te bestrijden.

Het voorkomen van verzuim en schooluitval is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het RMC, onderwijs en gemeenten. Het RMC heeft jongeren zonder startkwalificatie in beeld en weet of ze werk/inkomen hebben. Ook is het RMC op de hoogte van onderliggende problemen van jongeren bij verzuim en voortijdig schoolverlaten. Hierdoor fungeert het RMC als een verbinding tussen het onderwijs en gemeentelijke domeinen zoals jeugd(zorg) en arbeid. Het RMC is georganiseerd in 40 RMC-regio's die verschillen in organisatie en aanpak.

¹ Leeftijdsgrenzen voor RMC inzet verschillen per regio van 16-23 jaar, 18-23 jaar en 16-27 jaar.

Hoe dichterbeter

Uit de gesprekken die Ingrado in de regio's heeft gevoerd blijkt dat **hoe dichterbeter RMC is aangesloten op de domeinen arbeid, onderwijs en zorg, hoe beter de samenwerking verloopt en hoe steviger de positie van RMC in het sociaal domein is**. Samenwerken in een jongerenloket of letterlijk naast elkaar werken op het gemeentehuis zorgt voor een betere warme overdracht, meer mogelijkheden tot gegevensdeling, heldere casusregie-voering, minder wachttijd en meer mogelijkheden voor jongeren.

Het RMC is de spil in toeleiding naar onderwijs en uiteindelijk ook naar werk (alhoewel dit –nog- geen wettelijke taak is van RMC). Het RMC kent de school- en begeleidingsgeschiedenis van een jongere en daarnaast ook de werk- en inkomenspositie. De wettelijke taken van het RMC zijn in 2019 uitgebreid naar de doelgroep jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt. Hiermee is het belang van het RMC in het sociaal domein nog groter geworden en klinkt de roep om uitbreiding van de verantwoordelijkheid van het RMC naar jongeren tot 27 jaar luider.

Sociale teams hebben profijt van het RMC doordat achter schoolverzuim en –uitval vaak een problematische situatie schuilgaat. Door pro-actief te reageren op signalen als verzuim kan erger voorkomen worden waardoor er minder vaak een beroep hoeft te worden gedaan op zorg, hulpverlening en (financiële) ondersteuning.²

Ook op het gebied van arbeidstoeleiding is het RMC effectief. Het RMC kan door vroegtijdig signaleren en begeleiden voorkomen dat een jongere een uitkering aanvraagt. Een nieuwe opleiding, een combinatie van werken-leren of een ander traject kan worden ingezet middels RMC-trajectbegeleiding of, in geval van een andere regionale organisatie, vroegtijdige doorverwijzing naar een loket werk.³

Positionering van het RMC

Dat organisatie en samenwerkingsvormen in de RMC-regio's sterk verschillen, bleek uit gesprekken die Ingrado voerde met RMC-coördinatoren. Over het algemeen zijn er vier manieren waarop het RMC is gepositioneerd:

1. RMC als regionaal bureau

Samen met leerplicht in een regionaal bureau geeft een goede overdracht 18- en 18+. Er zijn samenwerkingsafspraken met scholen en domeinen zorg en arbeid, maar deze worden niet altijd goed nagekomen. Genoemde knelpunten zijn gegevensdeling, casusregie en wachttijden voor jongeren bij doorverwijzing.

2. RMC (dicht) op de mbo-scholen

Aanwezig zijn op een mbo-school geeft een boost aan de samenwerking met als gevolg veel preventieve meldingen waardoor uitval kan worden voorkomen. Genoemde knelpunten zijn het teveel overnemen van de verantwoordelijkheid van de school en een mindere samenwerking met domein arbeid waarbij ook gegevensdeling en casusregie een rol spelen.

² Ook sociale teams profiteren van sterke RMC, <https://vng.nl/artikelen/ook-sociale-teams-profileren-vansterke-rmc>

³ Verzamelnaam voor inzet vanuit Werk & Inkomen, Participatie en/of een jongerenloket.

3. RMC in het sociaal- of wijkteam

Veel disciplines bij elkaar en mogelijkheid voor casuïstiek overleg. In sommige teams is domein arbeid ook aangesloten. Er zijn korte lijnen. Genoemde knelpunten zijn het missen van het contact met de mbo-school waardoor minder proactieve inzet kan worden geboden.

4. RMC in het Jongerenloket

Ook hier veel disciplines bij elkaar. Zelfs mogelijkheid tot combi-functie van RMC en W&I casemanager. Ook participatie sluit aan op het Jongerenloket. Vaak is zorg onderdeel van het loket of dichtbij gepositioneerd. Aandachtspunt is het contact met de scholen.

Knelpunten en uitdagingen

In het sociaal domein hebben de verschillende onderdelen (o.a. WMO loket, sociale zaken, RMC) een eigen taakstelling, resultaatmeting en budget. Hierdoor ontbreekt vaak regievoering en wordt een jongere van het kastje naar de muur gestuurd. In het IBO JmAA⁴ zijn maatregelen benoemd om dit te verbeteren. Maatregelen die uiteindelijk vooral beter samenwerken als doel hebben.

Veel gehoorde knelpunten als gegevensdeling, gescheiden budgetten en ontbreken van casusregie lijken te verminderen in constructies als een jongerenloket waar RMC, Werk & Inkomen, Participatie en Zorg nauw samenwerken. Hetzelfde geldt voor vaste aanwezigheid van RMC trajectbegeleiders op mbo scholen. Door elkaar te kennen worden zorgen over jongeren sneller gedeeld en een beroep op elkaars expertise gedaan.

Het is aan het RMC, onderwijs en de domeinen zorg en arbeid om elkaar op te zoeken en de handen ineen te slaan zodat deze generatie de kansen krijgt die zij verdient. Ingrado werkt samen met haar leden aan de bewustwording en ontwikkeling van de nieuwe rol voor het RMC, zoals te lezen is in het RMC Manifest. Juist nu, om de jeugdwerkloosheid aan te pakken, is samenwerking in het sociaal domein van cruciaal belang voor de ontwikkeling van jongeren.

⁴ Interdepartementaal Beleidsonderzoek Jongeren met een Afstand tot de Arbeidsmarkt,

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/04/09/jongeren-met-risico-op-een-afstand-tot-de-arbeidsmarkt-zichtbaar-en-zelfstandig-make>